

A HÁROMLÉPCSŐS „BARBONCÁS” BÁBTERÁPIA

A „Barboncás terápia” három egymásra épülő szakaszból áll. Kiindulópontja a gyógyító mesék, a bábterápia és a rajzterápia, módszerünk ezeket a terápiákat rituális elemekkel ötvözi.

- Az első szakasz, a *gyógyító mese elkészítése*. A gyermekkel való beszélgeté során egy a gyermek problémáira ráírható mese körvonalazódik ki. Ebben a szakaszban készül el ez a mese.
- A „Barboncás terápia” második szakaszában a *témarajz- analízis* módszerét alkalmazzuk. A gyermekekkel a hármas tagolásnak megfelelően (múlt, jelen, jövő) a gyógyító meséről három rajzot készíttetünk. Fontosnak tartjuk, hogy ilyenkor mindig a probléma felé irányítsuk a rajzok témáját. Ezek a rajzok szolgálnak majd a mese hátteréül a bábozásnál, ill a terápiás könyvben mint illusztráció.
- A harmadik szakasz, maga a *bábozás*, amely során a gyermekkel együtt lejátszunk saját gyógyító meséjét.

1. szakasz: Gyógyító mesekészítés

Mivel a gyermek még nem tudja megfogalmazni, mit érez, mi az, ami foglalkoztatja, hiszen az elvont, fogalmi gondolkodásra még képtelen, ezért ehhez játékra, mesére van szüksége. Játék-, ill. bábterápia segít kifejezni vágyait, tudatos és nem tudatos félelmeit, a különböző feldolgozatlan élményeit. Hisszük, hogy sokszor egy mese is gyógyíthat, mert a gyermek a mesén keresztül kiléphet saját problémáiból, általa megoldási motívumokat kaphat az archetipikus elemek, képek segítségével, amelyek a tudattalanban rejtőznek.

Geraldine Ortner gyógyító meséiben felfedezhetünk bizonyos sémákat, amelyek meghatározzák a mesék szerkezetét, de a mese cselekményét, magát a történetet a gyerek/ek találja/ ák ki. A gyermek által kreált történetből a gyógyító mesék paneljeit és archaikus elemeket beleépítve íródik meg a gyermek saját meséje. Ez a mese speciális, és ami a legfontosabb, egyedi. Ehhez a szakaszhoz kérdőíveket használunk (**Kérdőív I.** – ebből körvonalazódik a probléma, ami köré a terápia épül, és ami a mese vázszerkezete alapjául szolgál. **Kérdőív II.** – ez adja meg a mese komponenseit, szereplőket, a Propp féle funkcióelmélet alapján összerakott szüzsét, stb...)

2. szakasz: A gyógyító mese rajzolása "Témarajz-analízis"

A kész mesét felolvassuk a gyerekeknek/eknek, zenész segítségével (mint egy rádiójáték-hangeffektekkel), majd ezt a történetet rajzoltatjuk le vele/ük. Egy lapot három tetszőleges részre kell osztaniuk, és a mese három fontos részét (**I. kezdetek/múlt** – statikusan van leírva - zárt, **II. csúcspont/jelen** – prioritás eltolódás a cselekmény, és annak megítélése alapján – nyitottabb, **III. történet vége/jövő** – szabadon választott, nyitott ábrázolás) rajzoltatjuk le.

Amire figyelünk:

Formai elemek: arányok-viszonyok, kontúrok erőssége, kidolgozottság, takarások stb.

Tartalmi elemek: téma megjelenítése, egység, szimbólumok, ismétlődések, térkitöltés, színek használata, stb.

Az alkotásokat a probléma megfogalmazásának eszközeként kezeljük. Így a képek feldolgozásában váltott síkon hol a kifejezőről és szimbólumairól, szimbólumértékéről beszélünk, hol a szimbólumnak az alkotó életébe átemelt jelentéséről. Ennek segítségével olyan lebegtetett sík mozgatható, amiben az ábrázoltak különböző mentális tartalmakat

indukálnak, és a "megfogalmazott" képi kifejezések a verbalitáson ill. a bábozáson keresztül a tudatba kerülnek. A fogalmi és képi gondolkodás a belátásos élmények lehetőségét hordozza. Tehát lehetővé teszi a probléma megfogalmazásának, feloldásának lehetőségét.

A második szakaszban a rajzoláshoz használt zsírkrétával tudnak a gyerekek a legárnyaltabban rajzolni, itt a színválasztás, a vonalvastagság mellett az is jól kiértékelhető, hogy hol, mikor nyomta rá a gyerek akrétát. Ez fontos szerepet játszik a rajzterápia során készült rajzok elemzésénél. (Felhasznált eszközök: zsírkréta, grafit ceruza, színes ceruza, fillctoll)

Ezután a mesét, és az elkészült alkotásokat egy **könyvkötő beköti, lakattal- kulccsal** lezárja. A könyv elején a gyermek önarcképe is szerepe (pausz papíron- mögötte egy tiszta fehér lap), hogy az öndefiníció megtörténhessen, és újraírhasssa/ rajzolhasssa magát, önmagáról alkotott képét.

A könyvet a terápia végén kapják meg, de a kulcs náluk van, bármikor kinyithatják (ott a megoldás kulcsa..), dolgozhatnak a mesével, önmagukkal- hiszen a mese indirekt módon a problémáikat dolgozza fel.

3. szakasz: Bábterápia

A gyógyító mese lejátszása bábokkal a gyermek által lerajzolt hátterekkel.

Miért pont báb?

„Mert a báb mögé el lehet bújni, rejtőzni

Projektálni lehet vele ill. rá: érzelmeket, önmagunkat, ellenséget, stb.

Képszerű: a gyermeki gondolkodásnak legmegfelelőbb, vizuális

Dramatikus: álom, ábrándozás is dramatikus, ez hat a gyerekre

Cselekménye mozgásra épül: a gyermek a saját mozgásával rokon mozgásokra jól reagál

Művészi erejével hat

Jelképes: megfelel a gyermek sűrített, utalásos gondolkodásának

Csodálatos: az anyag, a báb megelevenedik”

“Bár a képmás által felébresztett képzetben projekciók révén azonosulunk a bábbal, mégis a báb szüntelenül emlékeztet rá, hogy nem más csak fa, papír, anyag. Ez a paradoxon egyszerre jelenti a beleélést, ezáltal a kifejezés, megfogalmazás lehetőségét, és a távolságtartást, azaz a belátásos élmény lehetőségét, így igen hatékony eszköze az oldásnak.” - Jó példák erre Polcz Alaine kisjáték-terápiás módszerei közül a sárkány játék, ill. Laci és a kis piros oroszlán története.

Az utolsó szakaszban használt elem a báb, nemcsak azért alkalmas, mert jó eszköz a gyermek problémáinak a kivetítésére, hanem azért is, mert segít az ismerkedési stádium során is, mivel a gyerekek érdeklődését nagyon könnyen felkeltik a bábok. Ezt a báb csodás jellege teremti meg leginkább, az, hogy, az előttünk levő anyag megelevenedik.

Felhasznált eszközök:

Papír, zsírkréta (ezzel, lehet a legárnyaltabban rajzolni)
bábok (fontos, hogy könnyen mozgathatóak, színükben élénkek legyenek)

Az alkalmazott módszerek ilyen módon való összevonása, maguknál az "egyszerű"

részterápiáknál abban jelentenek minőségbeli többletet, hogy különböző módon ad lehetőséget ugyanannak a problémának a kifejezésére. *A Barboncás terápia lépésről lépésre segít a probléma kibontásában.*

Az első szakaszban a mese archetipikus elemeivel még verbálisan segít a szorongás, félelem megfogalmazásában, az erre épülő rajzterápiával lehetőség nyílik a verbális eszközökkel, szimbólumokkal nem kifejezhető dolgoknak más síkon való kifejezésére, tehát ugyanannak a problémának, félelemnek, szorongásnak további oldására. Végezetül az utolsó fázisban egyesül ez a két "nyelv", és az együttes-kifejezéshez kap egy olyan eszközt, ami tárgyi, kézzelfogható jellegével lehetővé teszi ugyanannak a problémának a teljes mértékű projektálását.

Azzal, hogy a szakaszok egymásra épülnek, tehát az előző fázisban megalkotott dolgot viszik tovább *olyan mértékű és mélységű problémafeltárássra nyújt a terápia lehetőséget, amely a részterápiák egymástól független elvégzése nem tesz lehetővé.*

Ilyen módon és mértékben összetett terápiás módszert nem alkalmaztak még eddig. De a "részterápiák" alapvető tulajdonságai és az ezekben szerzett tapasztalatok garantálják az új módszer hatékonyságát.